

Východisko

Inspekce tvoří důležitou a dobře zavedenou součást vzdělávacích systémů mnoha evropských zemí přinejmenším od začátku 19. století. Konkrétní povaha a účel inspekce nevyhnutelně odráží tradice a politiky jednotlivých zemí a mění se v čase. Pro některé inspektoráty je hlavní úlohou zajistit soulad s právními a politickými požadavky, zatímco jiné jsou výrazněji nasměrovány ke zlepšování a budování kapacit. Prvořadá zaměření inspekční práce se rovněž liší. Někde hraje hlavní roli učitel, zatímco jinde byl zvolen přístup zaměřený na školu a její celkovou efektivitu. Částečně jako reakce na nově vznikající mezinárodní srovnávací výkonnostní data, jako je Program pro mezinárodní hodnocení žáků (PISA) Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD), došlo v posledních letech k nárůstu inspekčních aktivit a k novému posouzení role, kterou inspekce hraje a měla by hrát při zvyšování kvality a standardů úspěšnosti.

Tento vývoj v inspekční práci by měl být vnímán v kontextu transformačních změn v ekonomice, společnosti a globálních vztazích, částečně vyvolaných nebývalým rozsahem technických inovací. Publikace OECD *Trendy formující školství 2013*¹ prospěšně zkoumá síly, které formují ekonomiky a společnosti 21. století, a které rovněž podrobují školství značným a neustálým výzvám. Technologický pokrok v základu mění povahu práce i volného času a přispívá ke společenskému posunu, který je již tak ovlivněn migrací a demografickými změnami. Dovednosti vyžadované na pracovní síle 21. století se mění a jsou stále více spjaty s kreativním využíváním technologií. Školství, jež rozhodně není k takovýmto změnám imunní, leží v jádru odezvy na toto náročné prostředí. Učitelé 21. století musejí pomoci budoucím generacím připravit se tak, aby se jim dařilo v prostředí rychlých, neustálých a hlubokých změn, a sami se musejí připravit na případný dalekosáhlý dopad na vyučování a učení.

Zároveň vzrůstá v celosvětovém měřítku přijetí důležitosti školního vzdělávání jako prostředku k vytváření osobní i kolektivní prosperity, sociální soudržnosti a ekonomického úspěchu. Vzdělávací politika změnila centrum zájmu a mnoho vlád nyní zavádí inovace ve vzdělávání ve snaze o dosažení konkurenční výhody a lepšího uspokojení potřeb a dotazů svých občanů v 21. století.

Trendy formující školství

„Země po celém světě... jsou strženy proudem rychlých ekonomických a sociálních změn. Všude je vzdělávání vnímáno jako hlavní cesta, která umožní jak jednotlivcům, tak národům vyrovnat se s těmito změnami.“² Tento citát anglického Národního poradního výboru pro kreativitu a kulturní vzdělávání předsedaného Sirem Kenem Robinsonem poukazuje na to, do jaké míry je vzdělávání neoddelitelně spjato se změnami v ekonomice a v širší společnosti.

¹ Trends Shaping Education OECD 2013

² All Our Futures: Creativity, Culture and Education', DfEE, 2000